

EERSTE HULP BIJ HONDEN

Doelen eerste hulp:

- Patiënt in leven houden door het dier te stabiliseren
- Pijn verlichten
- Proberen verergering van wonden te voorkomen
- Proberen herstel te bevorderen

Regels eerste hulp:

- Blijf rustig
- Wees voorzichtig
- Denk aan je eigen veiligheid
- Schakel dierenarts in / bel 144

Veiligheid:

- Een hond met pijn kan bijten, ook als hij nog nooit eerder heeft gebeten
- Daarom: indien je hond moet vastpakken, snuitbandje gebruiken of fixeren

Snuitbandje: om de bek, knoop onder kin en dan knoop achter de oren. Kan een strook stof zijn, bijvoorbeeld van een t-shirt of een sjaal.

Fixeren: ga achter hond staan, pak beide wangen vast en trek deze naar achteren. Zo kan de hond zijn kaken niet bewegen. Let op: niet toepassen bij kortsnuitigen (i.v.m. ogen die er dan uit kunnen springen).

Vervoer:

- Kleine hond oppakken: rug rechthouden, ondersteunen met hand of onderarm, eventueel met één hand aan nevel.
- Grote hond oppakken: met 2 personen, rug rechthouden
- Vervoer: 'brancard', doos en / of deken.

Het SPAR onderzoek:

- Slijmvliezen
- Pols / hartslag
- Ademhaling
- Reflexen

Slijmvliezen:

- Slijmvliezen geven informatie over de toestand van de hond.
- Controleren slijmvliezen bek (lip optillen) en / of onderste ooglid (naar beneden trekken).
- Slijmvlies bek moet terugkleuren binnen 1 seconde na indrukken.
- Puntbloedingen zijn vaak gevolg van vergiftiging (stollingsprobleem).

Kleur	Probleem
Roze	Normale kleur
Blauw/grijs	Shock of zuurstofgebrek. Ga direct naar de dierenarts.
Bleek	Vroeg stadium van shock, bloedarmoede of (interne) bloeding. Ga direct naar de dierenarts.
Geel	Leverziekte of afbreken van grote hoeveelheden bloed. Binnen 24 uur naar de dierenarts.

Rood	Hartprobleem, ontsteking, vergiftiging of bloeding. Ga direct naar de dierenarts.
------	---

Pols / hartslag:

- Normaal: krachtig, regelmatig, 60 tot 120 slagen per minuut.
- Let ook op situatie (bijv. hitte, dan hogere pols).
- Berekenen: tel het aantal slagen gedurende 15 seconden. Vermenigvuldig dit getal met 4. De uitkomst is de frequentie per minuut.
- Pols voelbaar in de binnenkant van de achterpoot.
- Hartslag voelbaar in borstkaswand, direct achter linker elleboog.

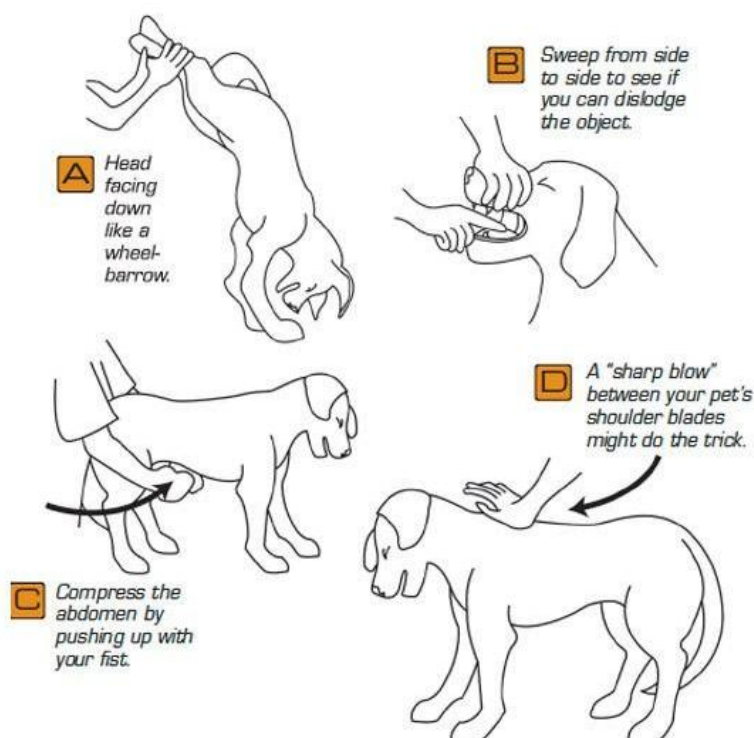
Ademhaling:

- Normaal: vloeiende beweging tussen buik en borst.
- Een hond ademt tussen de 10 en 30 keer per minuut.
- Controleren door bevochtigde hand vóór neus van hond te houden.

Reflexen:

- Een reflex is een zeer snelle onwillekeurige reactie van het lichaam op prikkel
- Pupilreflex: schijn met een lampje in het oog => pupil wordt kleiner
- Ooglidreflex: raak met de vinger het bovenooglid => knipperen
- Voetreflex: oefen druk uit op de tenen => poot terugtrekken
- Anusreflex: raak de huid naast de anus aan => trekt samen
- Geen reactie:
Cornea reflex: raak het hoornvlies van het oog aan => de oogbol trekt zich terug
- Afwezigheid van reflexen: bewusteloosheid, verlamming, shock

Alles hier onder bij voorkeur alleen uitvoeren als je echt zeker bent en weet wat je doet. Kan ook schade aanrichten:

Hulp bij benauwdheid / verstikking:

- Heimlichprocedure:

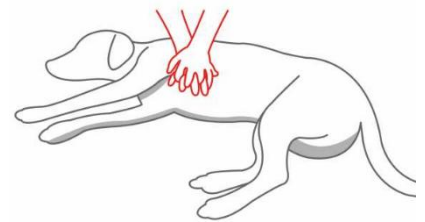
Reanimatie:

- Hond op rechterzijde leggen met kop gestrekt.
- Sluit de bek luchtdicht af door de lippen goed over de tanden te houden.
- Blaas rustig uw adem door de neus, 3 seconden lucht inblazen en 2 seconden uit laten ademen.
- Laat de longen leeglopen en herhaal het proces 10 tot 20 keer per minuut.
- Controleer regelmatig de pols en of er een hartslag aanwezig is.
- Mocht het hart stoppen of niet meer kloppen, dan dient u ook hartmassage toe te dienen.

Hartmassage:

- Leg het dier op zijn rechterzij.
- Plaats de muus van uw hand op de borstkas en plaats uw andere hand bovenop de eerste.
- Druk gedurende 1 seconde op de borst en laat dan los. Druk de borst 1/3 in. Bij kleine honden kan dit met een paar vingers of door te knijpen in de borstkas.
- Herhaal dit 30x per minuut gedurende 2 minuten.
- Controleer de hartslag regelmatig.
- Indien het hart weer klopt, stop dan met de hartmassage en geef alleen nog mond-op-neusbeademing tot ook dit zelfstandig gaat.
- Combinatie: 2x beademen, 30x drukken.

Shock:

- Shock is een toestand waarin een dier kan geraken wanneer er te weinig bloed is om de bloedbaan op te vullen. De bloeddruk daalt, er is geen goede bloedcirculatie meer en de organen en hersenen krijgen onvoldoende of geen zuurstof meer.
- Symptomen:
  - Slijmvliezen zijn bleek of wit van kleur. Terugkleuring duurt langer.
  - Pols is zwak en onregelmatig, maar er is een snelle hartslag.
  - Het dier gaat sneller, maar oppervlakkig ademen.
  - Het dier is erg rustig, sloom, reageert slecht tot niet op reflexen en de pupillen staan wijd.
  - De lichaamstemperatuur gaat omlaag, ledematen en oren voelen koud aan.
  - Er is weinig bewustzijn.

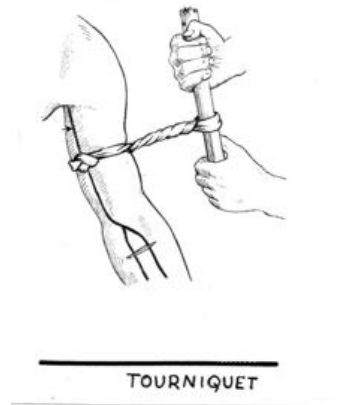
Wat te doen bij shock:

- Stop uitwendige bloedingen
- Reanimeer het dier indien het gestopt is met ademen en / of geen hartslag meer heeft.
- Houd het dier warm met een deken of jas.
- Wrijf over het lijf om de bloedsomloop te bevorderen.

- Houd het dier rustig en zorg voor zo min mogelijk prikkels.
- Leg het achterlijf hoger en kop lager. Dit bevordert de bloedstroom naar het hart en de hersenen.
- Geef het dier absoluut niets te eten of drinken in verband met verstikkingsgevaar.
- Bij buiten bewustzijn: trek tong uit de bek en strek de hals t.b.v. een optimale ademhaling.

Bloedingen:

- Controleer of er nog iets in de wond zit (glas/hout bijv.)
- Niet verwijderen! Dit kan de bloeding verergeren!
- Pas op dat het niet dieper in de wond gaat
- Oefen evt. druk uit op de drukpunten om de bloeding te stelpen
  - Binnenzijde bovenste deel voorpoot & achterpoot
  - Onderkant staartbasis
  - Bloedingsplaats zelf
- Evt. steriele verbandgaasjes/schone doek, in lagen opstapelen.
Stopt bloeding niet binnen 3 minuten, dan druk uitoefenen op drukpunten.
NIET bij diepe wonden of brandwonden!
- Evt. knevelverband (tourniquet) gebruiken: maximaal 10 minuten!

Brandwonden:

- Eerst water, de rest kom later!
- Koel de brandwond met stromend water, het liefst lauw en schoon. Doe dit gedurende minimaal 10 minuten.
- Dek de wond af met een schone doek om infectie te voorkomen.
- Neem contact op met dierenarts om pijn te verlichten en shock te voorkomen.

Vergiftiging:

- Via de mond: overleg met dierenarts of hond moet braken of moet drinken (melk verkoelt, ook bij brandwonden!).
- Via de ademhaling: frisse omgeving, luchtweg vrijmaken.
- Via de huid / slijmvliezen: afspoelen met water, shampoo of melk.
- Via inspuiting / beet: uitzuigen, knevelverband.
- Braken: alleen bij vergiftigingen van niet-bijtende middelen. Gebruik GEEN zout (i.v.m. zouttoxicatie) maar waterstofperoxide (3%): 2ml per kg lichaamsgewicht, maximaal 45ml.
- Niet braken indien:
  - Gif onbekend
  - Bijtende stoffen
  - Zuren / basen
  - Epileptiforme aanvallen.

Onderkoeling:

- Symptomen: rillen, verwarring, slaperigheid, uitputting, bleke huid, rectale temperatuur lager dan 37°C, stuipen of coma.
- Hond naar warme plek brengen en indien aan de orde afdrogen.
- Warm houden door het dier in een warme deken te wikkelen, het tegen een kruik aan te leggen, of tegen uw lichaam aan te houden.
- Geen drinken geven bij verminderd bewustzijn.

- Warm bad alleen als hond bij bewust zijn is, wees voorzichtig dat dit niet te snel gaat!

Oververhitting:

- Symptomen: hijgen, benauwdheid, veel kwijlen, sloom worden, braken en een blauwe tong krijgen. Bij langdurige oververhitting: buiten bewustzijn, temperatuur 41-43°C.
- Verplaats het dier naar een koele, schaduwrijke plek en laat koud (maar niet ijskoud!) water over hem stromen tot de lichaamstemperatuur onder de 39,5°C is gedaald. Doe de halsband af.
- Alcohol op voetzooltjes en buik: verkoelt.
- Laten drinken als dier bij bewustzijn is.